

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

2. Quibus solvi debeat? ubi etiam de Ordine, & Prælatione Creditorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

rum specialiter conventum, potest & debet solvi juxta valorem presentem materiae: adeoque & lucrum & damnum accrescit debitori, non creditori: nisi immutatio extrinseca esset enormis, vel debitor in culpabili mora solvens fuisset. Sic debitor, qui accepit aureos mutuos, quando adhuc unus valebat tres florenos argenteos Rhenanos, quorum unus valet 60. crucigeris, jam solvere potest in aureis juxta valorem eorum extrinsecum auctum, & presentem, dum unus valet 4. florenos & ultra: & vicissim si valor extrinsecus aureorum modo esset diminutus, ita ut unus tantum valetet 2. florenos, deberet eos juxta valorem diminutum reddere, si vellet solvere in aureis. Abb. Covarruv. Molin. Mynd. 4. obs. 1. Wai- tegger in qq. monetar. q. 3. Laym. l. 3. tr. 3. p. 2. §. 1. & alii contra Bartol. Az. Fagn. &c. putantes, lucrum & commodum accrescere creditori. Prob. 1. ex consuetudine Imperii, approbata à Ferd. I. in Comitibus Augustanis ann. 1559. & juxta hanc consuetudinem videmus, debita solvi minore numero corporum monetæ, nunc extrinsecè auctæ. 2. auctio & diminutio pecuniarum ideo decernitur à Principibus, ut secundum eam fiant solutiones & recitationes: ergo tale decretum servari potest ac debet à debitore erga creditorem. Dixit. neque de certa specie §. numero conventum, secus si foret, lucrum vel damnum esset creditores, qui exigere posset tot aureos, quot in contractu conventi sunt, licet interea in valore auctos, vel recipere deberet, licet in valore diminutos. Communis ex l. 65. ff. de V. O. quia contractus ex conventionem legem accipiunt. Si vero conventum quidem esset de certa specie, non tamen de certo numero corporum ejusdem speciei. v. g. si creditor dixisset: trado tibi mutuos hos 100. aureos hac conditione, ut iterum solvas in aureis, non determinando numerum, satisfaceret debitor solvendo in aureis juxta valorem extrinsecum, tempore solutionis currentem. 2. nisi immutatio extrinseca esset enormis, v. g. ultra duplum valoris pristini, ut contigit anno 1620. tempore belli Suecici, quo valor thaleri excrevit ad 10. florenos: quo casu censent DD. cum P. Engel. b. n. 13. temperamento & arbitrio Judicis locum esse, ut neque creditor neque debitor nimium lucrum vel damnum capiat: saltem id procedit, si talis mutatio excessiva duraret tantum ad certum tempus. Concordat l. 2. c. de sentent. que pro eo §. ubi statuitur, ut, quod interest, dupli quantitatem minime excedat. Dein verba contrahentium, etiam in contractibus bonæ fidei, extendi non debent ad casus insolitos, de quibus tempore contrahendi verumiliter non fuit cogitatum. l. 137. ff. de V. O. 3. vel debitor in culpabili mora solvens fuisset: si enim hoc esset, solvere deberet in eo valore monetæ, quem habuit moneta ante moram; cum cuilibet mora sua debeat esse nociva. c. 25. de R. J. in 6.

Oppones 1. si non mutetur bonitas seu valor intrinsecus monetæ, sed æstimatio tantum & valor extrinsecus, inspiciendum est tempus

initi contractus. text. §. gl. in l. 3. ff. de reb. cred. ergo in moneta ejusdem valoris extrinseci, quem habuit tempore contractus, solutio facienda est. 2. qui vinum accepit mutuum, satisfacit restituendo æquè bonum, non obstante, quod ejus pretium interea auctum vel diminutum sit. text. §. gl. in l. 22. ff. eod. ergo idem observandum est in solutione pecuniaria, & ista fieri debet non secundum æstimationem ejus extrinsecam nunc currentem, sed juxta valorem intrinsecum, quem habuit tempore contractus. 2. ad 1. ut satisfiat quantitati debiti, vel pecuniæ mutuo datæ, attendi debet utrumque tempus (tam solutionis, quam contractus) ac utriusque temporis valor pecuniarius: & jam redditur æquale debito, si tempore solutionis reddatur tantum quoad valorem pecuniæ tunc currentis, quantum confecit valor pecuniæ tempore contractus. Ad 2. N. parit. nam in restitutione vini, frumenti &c. consideratur materia & quantitas, in restitutione autem pecuniæ sola æstimatio, nisi aliter sit conventum. Dein æstimatio seu valor extrinsecus monetæ est de illius substantia. l. 1. ff. de contrab. empt. æstimatio vini non est de substantia vini; nam vinum non fit melius per hoc, quod pluris æstimetur.

§. II.

Quibus solvi debeat. Ubi etiam de Ordine & Prælatione Creditorum.

Sciendum, cum sæpius contingat, debitorem ultra vires obæratum mori, vel cedere bonis, vel per Edictalem processum decerni subhaftationem bonorum illius, Bergandung/ ita ut omnibus creditoribus ex defuncti vel subhaftati substantia satisfieri nequeat, ideo indagandum esse, quinam creditores in solutione præferendi sint aliis. Quod facit plurimum, utrum creditor sit hypothecarius, vel chirographarius, vel alius. Hypothecarius, vel Pignoratitius, Pfand- maffiger Glaubiger dicitur, qui in bonis debitoris constitutam habet hypothecam, vel pignus, adeoque jus in re: Chirographarius, qui hypotheca vel pignore destitutus solum chirographum, vel syngrapham detinet, debiti testem, vel etiam solam debitoris fidem secutus absque ulla scriptura credit pecuniam, qui uno nomine vocantur Current- Schuldner. Porro alii gaudent hypothecâ tacitâ & ab ipso Jure concessâ, ut Fiscus ratione tributorum, uxor ratione dotis in bonis mariti &c. alii autem hypothecâ expressâ & conventionali. Rursus alii generalem in omnibus bonis debitoris hypothecam obtinent, alii specialem in re certa. Aliqui item ex creditoribus habent dominium rei apud debitorem existentis: aliquibus favet speciale privilegium: aliis prioritas temporis. Atque de his omnibus, quinam aliis in solutione præferendi sint, varii varias ponunt classes, alii regulas generales cum suis limitationibus. Nos utrumque observabimus, & creditores dividemus in 6. classes. 1. eorum, qui in bonis debitorum obtinent dominium. 2. specialiter privilegiatorum. 3. hypothecariorum, speciali

Bb bb

præ-

prærogativa gaudentium. 4. hypothecario-
rum simplicium, tali prærogativa carentium.
5. chirographariorum, personali privilegio
munitorum. 6. chirographariorum simpli-
cium, ac aliorum, nullo speciali privilegio fru-
entium. De quibus aliquot assertiones velut
regulas cum suis exceptionibus statuimus.
Prius autem

20 Dico 1. Solvi debet creditori, vel ipsi, modo
habeat liberam rerum administrationem, vel
alteri ejus loco, v. g. procuratori, mandatum
vel generale vel speciale ad recipiendam solu-
tionem habenti, aut filiofamilias, vel genera-
lem & liberam administrationem, vel specia-
lem licentiam recipiendi solutionem à patre
obtenenti. DD. passim ex l. 3. §. 4. 12. pr. 14. 34.
§. 3. 49. ff. h. t. Sed & creditori creditoris solvi
potest, at cum limitatione; nam creditori cre-
ditoris omnino invici perperam solves. per
l. 108. §. 1. ff. de Legat. l. recte autem volentis
aut jubentis: si vero creditore tuo nec invito
nec volente aut jubente solutionem faceres
ipsius creditori, liberareris quidem ab obliga-
tione, non tamen ipso jure, sed exceptione do-
li, casu quo creditor tuus immediatus à te ite-
rum exigeret solutionem. per l. 6. ff. de dolima-
li except. nisi ex eadem causa, quatu obligaris
creditori tuo, iste obligaretur creditori tuo;
tunc enim ipso jure liberareris. Perez & alii
arg. l. 36. ff. de negot. gest. Porro non frustra
addidi, modo habeat liberam rerum administrazio-
nem: nam securè non solvis Pupillo, Minori, vel
alteri Curatorem habenti, sine Tutoris, vel
Curatoris autoritate; si enim soluta pecunia
perdatur, vel à Pupillo, Minore &c. malè con-
sumatur, iterum super debito conveniri potes,
l. 15. ff. h. t. Imò si optimè tibi velis consultum,
dictis personis non absque decreto Judicis in-
terveniente solvere debes; si enim sine inter-
ventu Judicis, licet cum autoritate Tutoris
vel Curatoris, solvas, & pecunia perdatur &c.
præfatis personis competit restitutio in inte-
grum. §. fin. Inst. quib. alien. licet.

21 Dico 2. In concursu creditorum omnibus
aliis præferuntur, qui res sibi proprias jure do-
minii habent apud debitorem existentes: sic
prælationem habet uxor in re dotali vel para-
phernali adhuc existente; quia retinet domi-
nium naturale: item deponens, commodans,
locans, in re deposita, commodata, locata, ad-
huc existente: præterea dominus in re sibi fur-
tò ablata apud debitorem reperta &c. Quò
etiam spectat venditor quoad rem venditam,
si vel reservavit sibi ejus dominium usque ad
solutionem pretii, vel rem tradidit sine solutio-
ne, & non habita fide de pretio: item Ecclesia,
Monasterium, vel alia causa aut locus pius
quoad res sibi venditas, donatas, legatas, cum
sine traditione acquirant dominium. Ratio
assertionis est, quòd dominium sit fortissima
realis juris species, & vindicatio omnem actio-
nem realem & personalem, jus & privilegium
vincat. per l. 24. §. 2. ff. de reb. auth. jud. possid.
l. 38. pr. ff. de Peculio. Imò dominus nec inter
creditores est computandus; nam his solvi de-
bet ex bonis debitoris, domino autem restitui

debent res propriæ, quæ debitoris non sunt.
Igitur dominus quoad rem suam apud debito-
rem inventam jure præferatur omnibus cre-
ditoribus, si nempe res adhuc extet: si non am-
plius exstaret, dominus cum præfatione sua
ad creditores, & quidem chirographarios, ab-
legatur; quia non datur vindicatio rei non ex-
stantis, ac insuper nullà, ut ponitur, hypotheca
munitus est dominus rei deperditæ.

Secundo loco, postquam videlicet res alie-
næ dominis restitutæ sunt, ante ceteros cre-
ditores solvendi veniunt specialiter privilegiati,
licet hypothecam vel pignus non habeant,
quales sunt 1. quibus aliquid debetur ratione
sumptuum in judicio Edictali, Inventario-
factorum. 2. quibus aliquid debetur ratione
impensarum funeralium in sepultura debitoris
(imò & uxoris ac liberorum) pro condicione
statûs & consuetudine loci subministratarum.
3. quibus aliquid debetur ratione pharmaco-
rum, dictis personis in ultimo morbo procu-
ratorum, uti sunt Medici, Chirurgi, Pharmaco-
polæ. 4. quibus aliquid debetur ratione me-
cedis, uti sunt famuli, & officiales domestici
specialiter conducti pro mercede. Summatim
hæc ex l. 8. ff. de pos. l. 45. ff. de Relig. & jun-
fun. l. 3. C. eod. & ex statutis consuetudinibus
que locorum.

Tertium locum occupant creditores hypo-
thecarii, iique speciali Juris prærogativa muni-
ti, ita ut præferantur aliis, anteriorem etiam
similem vel dissimilem hypothecam habenti-
bus: cujusmodi sunt 1. illi, quibus aliqua res
in specie est hypothecata, antequam pateret
rit ad debitorem, cujus creditores de prioritate
contendunt. Clariss. D. Herm. Ant. de
Ohlingensperg in tract. de Processu Edict. c. 15.
§. 13. 2. Fiscus, seu Camera aut ararium
publicum Principis, Reipublicæ, vel cujuscu-
que domini territorialis jure Fiscus gaudens,
in ordine ad tributa, collectas, & præstationes
publicas. l. 1. C. si propter publicas penitus. l. 1. §.
6. C. de privil. Fisci. dein quoad res & causam
Principali ad incitas redacti. l. 3. C. de Principali
lib. 12. Nomine Principali hodie intelligi possunt
Commisarius bellicus, annonæ Præfectus, &c.
dem Fiscus etiam ex contractu, quem debitor
inuit cum fisco, postquam tertio cuidam jam
omnia bona, etiam futura obligaverat, præste-
tur in bonis debitoris post contractum cum
fisco seu post debitum fiscale acquiritis. l. 22. §.
de jure Fisci. Ad Fiscum de jure Bavarico, seu
ad illius locum, trahi videtur dominus fundi,
seu directus, Sack-oder Grund-Herr; quoad
annuos canones pro tribus retro annis, & do-
minus Vogteia quoad debita dominicalia, ita
quoad pensionationes jurisdictionales, sed post
dominium fundi. 3. uxor, & ejus descendentes,
ratione dotis in maritum translata, & in
se non amplius exstantis (quoad exstantem e-
nim retulimus eam ad primam classem) in bo-
nis mariti, respectu aliorum anteriorem hypo-
thecam, saltem si ea sit tantum tacita, habet
tium. §. 29. Inst. de action. l. ult. §. 1. C. qui po-
tiores in pign. An etiam præferatur anterior
hypothecam expressam habentibus, licet
Aucto-

Ante hunc
Bil. 1. 2. 3.
aratum
cujuscom-
gaudent,
estitatos
et Caut. 1. 3. 3.
et fiam de Primis
ligi potest
fecit. I. 1.
um debet
aidam ju-
um, prae-
um, et
1. 2. 3. f.
ario, seu
sum fundi,
quasi
as, & de
icalis, de
sed pot
scendens
nter, & it
ntem) in ho-
em hypo-
p, hypo-
eritorem
Aliquis
Aucto

Quare, quia ex his privilegiatis, in ter-
minis hac classeratis, si forte concurrant in sub-
stantia, preferendi sint? R. abstrahendo à
Jure Bavario, de quo infra, attendi debere,
quod ex illis sit priores tempore quoad hy-
pothecam suam privilegiatam. Bachov. l. 4. d.
Peregr. c. 14. Perez. ad tit. Cod. de Jure dotium;
qui videtur per se habere æquale jus: cui igitur
faveat insuper prioritas temporis seu hypo-
thecae privilegiata antiquior, rectè præferen-
da videtur, casu quo omnibus satisfieri ne-
quit, sicut dicimus de habentibus hypothecas
non privilegiatas. Exciipiunt aliqui non im-
probabiliter hypothecam dotis, saltem ex pre-
fatione, propter l. ult. §. Nov. cit. licet ali cum
tit. Perez. & Bachov. negent, præferendam
esse hypothecam dotis, afferentes, eam tan-
tum præferri aliis hypothecis anterioribus non
privilegiatis, sed simplicibus tantum, et quòd
citæ leges à Jure Communi exorbitent, adeo-
que non extendende sint ad casum non clarè
expressum, præsertim cum d. Nov. loquatur
expressè de dote antiqua, quæ nimirum alias
hypothecas tempore præcedit. Quando au-
tem consideratis omnibus non apparet, quis-
nam creditorum sit præferendus, uti contingit
in Coralis, ut vocant, seu casibus valde intrica-
tis, qualis refertur in l. 26. ff. qui potior. rectè
preferuntur omnes creditores hypothecarii
per ratio debiti concurrere proportionè geo-
metrica, et quòd nulli faveat specialiter Lex,

Quinto loco lubintrant creditores chiro. 2.
grapharii, privilegio personali ratione debiti
vel causæ instructi: quales sunt 1. qui rem de-
posuerunt, eaque non amplius exstat, & sic a-
gere actione personali duntaxat possunt. 2.
qui pecunias suas uni ex creditoribus persona-
liter privilegiatis numeravit in continenti, ei-
que satisfecit, ingreditur enim in illius locum.
3. dantes mutuum ad exstruendam, reparan-
dam, vel instruendam navem. 4. Respubli-
ca, civitates, & alia quæcunque legitimè ap-
probata communitas, privilegio fisci & hinc
resultante hypotheca carens: quò etiam com-
muniter referuntur Ecclesiæ, Monasteria, &
causæ piæ; item pupilli, si horum pecuniâ ni-
hil est comparatum a debitore; si enim ex ho-
rum pecuniis esset aliquod comparatum, tacite
habent hypothecam, licet de ea non
convenissent. Desumuntur hæc ex l. 8. ff. de
posi. l. 24. §. ult. l. 26. ff. de reb. auct. jud. possid.
Porro in hac classe non attenditur prioritas
Rbb b 2

